

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

**НЕРУБАЙСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
«ШКОЛА-ГІМНАЗІЯ»**

**МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В
СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Одеса – 2022

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано Вченою Радою
Державного закладу
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО»
Протокол № 9 від 25 лютого 2022 р.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» Олексій Анатолійович Листопад

Доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Одеського
національного університету імені І.І. Мечникова Ірина Петрівна Анненкова

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник
наукових праць / редкол. О. Я. Чебикін та ін. Одеса: Університет
Ушинського, 2022. 190 с.

© Кафедра педагогіки
Університету Ушинського, 2022
© ЗЗСО І-ІІІ ступенів Нерубайський НВК «школа-гімназія»
Нерубайської сільської ради, 2022

2. Закон України про освіту. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Початкова освіта: методичні рекомендації щодо використання в освітньому процесі типової освітньої програми для 1 класів закладів загальної середньої освіти. 2018. УОВЦ «Оріон». С.160.

4. О.Пометун. Педагогические технологии: учебное пособие для студентов педагогических специальностей. *Педагогическое образование*. 2002. Ростов на Дону. 2010. 365 с.

5. Пентилюк М. Методика навчання англійської мови в середніх освітніх закладах. 2005. Ленвіт. 400 с.

6. Хващевська О. Сучасні педагогічні технології в навчанні молодших школярів. Наукове електронне видання *«Професіонал педагога: теоретичні й методичні аспекти»*. 2018. № 8. 30 с.

ВПЛИВ МУЛЬТФІЛЬМІВ НА РОЗВИТОК ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

О.П.Ноздрова,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Д.Боднар,

здобувач вищої освіти факультету іноземних мов
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

Анотація. У статті розглянуто використання мультиплікації – одного із важливих засобів формування особистості вихованця у загальноосвітніх навчально-виховних закладах. Зазначено про величезний вплив мультфільмів на розвитку дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова: молодший шкільний вік, мультиплікаційні фільми, моральне виховання.

Питання щодо морального виховання дітей молодшого шкільного віку залишається актуальним. Сьогодні постає проблема: на які педагогічні зразки опиратися педагогам, батькам у своїй виховній роботі; які використовувати

форми роботи для формування у школярів моральних норм та еталонів поведінки.

Формування моральних навичок особистості необхідно починати з дитячих років для того, щоб у школі їх лише вдосконалювати. Власне тому педагоги не мають права на помилку у моральному вихованні дитини, що надзвичайно важливо у сучасному глобалізованому, інформаційно-заангажованому суспільстві.

Увага до зазначеної проблеми зросла у зв'язку зі щоразу більшою втратою духовно-моральних цінностей та орієнтирів як у дорослих, так і у дітей в ХХІ ст.

Становлення особистості в останні десятиріччя реалізується в атмосфері пропагування суто матеріалістичних поглядів на життя, взаємини, поведінку людей. Як відомо, дитинство – це період життя людини, коли закладаються основи особистісної активності та головні цінності, що визначають якості людини в майбутньому, період оволодіння морально-етичними нормами подальшого дорослого життя. Тому формування моральності у дітей молодшого шкільного віку є надзвичайно важливим і актуальним.

Останні дослідження науковців(Абраменкова У., Богатирьова А.) доводять, що використання мультиплікації – це один із важливих засобів формування особистості вихованця у загальноосвітніх навчально-виховних закладах[2].

Мультфільм – це перше знайомство дитини з телебаченням та прекрасний спосіб розважити малечу. Вплив телебачення на людину є глобальним. Саме діти є найуразливішою категорією телеглядачів. Це пов'язано з тим, що є певні особливості дитячої психіки, які відрізняють її від дорослої та роблять її вразливішою, залежною від телевізійних впливів, а саме: відсутність або слабкість розрізнення реального та вигаданого світів, що веде до того, що те, що відбувається на екрані, сприймається як частина реальності.

Одним із провідних механізмів психічного розвитку та засвоєння соціального досвіду дитиною є наслідування. Спочатку дитина наслідує дорослих, потім ровесників, а з часом починає наслідувати персонажів з мультфільмів

У дітей ще не сформована критичність мислення, що веде до автоматичного засвоєння будь-якої інформації.

Одним із головних завдань розвитку дитини у соціумі є формування моделі світу, яка формується на основі всієї інформації з оточуючого середовища. Сьогодні екран телевізора дуже часто відіграє провідну роль у цьому процесі, зважаючи на час, який діти проводять перед ним

Мультиплікаційні фільми – це певний етап в розвитку дитини. Адже вона вчиться розрізняти добро та зло, когось наслідує, когось засуджує. Поступово формується симпатія, приязнь, схвалення вчинків того чи іншого героя, яке переростає у наслідування.

Тому важливо навчити малечу правильно розмежовувати добро та зло, любов, дружбу, повагу, підтримку, допомогу, заздрість, нечесність, лінь та працьовитість.

Перегляд нового мультфільму вперше, незалежно від віку дитини, має відбуватися у присутності дорослої людини, з її коментарями та поясненнями. Вдруге дитині можна дивитися самостійно.

Перш за все, в сюжеті не має бути фізичного насилля, аморальності, агресії, зброї, непристойного гумору.

Небезпечними є мультфільми, в яких стерта реальність: коли герої мають кілька життів, не відчують болю. У такий спосіб діти пізнають викривлену дійсність і це призводить до непристосованості до життя, формування хибного уявлення.

Мультфільми мають величезний вплив на розвитку дітей молодшого шкільного віку. З одного боку – це яскраві, видовищні, образні, прості, ненав'язливі, доступні дітям мультфільми. Вони формують в нього первинні уявлення про добро і зло, еталони доброго та поганого в поведінці. Через порівняння себе з улюбленими героями дитина має можливість навчитися позитивно сприймати себе, шанобливо ставитися до природи, поважати старших, а головне любити цей світ. Деякі події мультфільмів виховують дітей: підвищують їхню обізнаність, розвивають мислення та уяву, формують світогляд [4].

З іншого боку, існує багато мультфільмів, які негативно впливають на розвиток дитини. Переглядаючи такі мультфільми, дитина стає агресивною й байдужою, вона починає копіювати недобрих і злих героїв. Зараз особливої популярності набирають зарубіжні мультфільми, переважно американські. Не всі вони є шкідливими й забороненими, але є й такі в яких наявні глибокі розбіжності у картині світу.

У радянських мультфільмах відбивається правильна для дитини картина світу, де добро завжди перемагає зло, де дружба і любов сильніші понад усе. У радянських мультфільмах існує негативний персонаж, який, зазвичай, легко перевиховується. У зарубіжних мультфільмах дуже часто викривлена картина світу. Світ безнадійно поринутий у зло. І зло, зазвичай, знищується фізично[2].

Тому, дорослим важливо навчитися фільтрувати добрі та погані мультфільми для дітей. Необхідно регулювати частоту перегляду дітьми різних

мультфільмів (зарубіжних і вітчизняних). Хороший мультфільм може бути нагородою або святом, але ніяк не залежністю.

Корисно використовувати мультфільми як інструмент заохочення. Якщо дорослий буде спілкуватися з дитиною, грати в ігри, активно проводити час, то перегляд мультфільмів дитині буде просто непотрібний.

Для дітей молодшого шкільного віку надзвичайно важливими є зміст і сюжети мультфільмів-казок. Сюжети мультфільмів передбачають стандартні ситуації, в які потрапляють діти в повсякденному житті, у процесі спілкування з іншими людьми, демонструють соціальні норми, правила, гендерні ролі, цінності й моделі поведінки тощо.

Зазвичай школярі відтворюють сюжети переглянутих мультфільмів, закріплюючи способи дії в тих чи інших реальних ситуаціях.

Відомо, що будь-який мультиплікаційний сюжет містить елементи казковості, фантазії, вигадки, таємничості й загадковості. У найбільш відомих казках, за сюжетом яких створюються мультфільми, пропагандуються вічні й незмінні моральні принципи.

Застосування у виховній роботі перегляду мультфільмів - один із важливих шляхів інтеграції художньої літератури, зокрема, втіленої в мультиплікації в освітньому процесі загальноосвітнього навчально-виховного закладу.

Такі мультфільми-казки, як «Колобок», «Рукавичка», дуже ефективно розв'язують будь-яку життєву емоційну проблему ще у дошкільному віці. Їх психологічний сенс і користь для дитини - підготувати її до сприйняття складніших творів. Вихованець навчається послідовно сприймати події, а це розвиває його пам'ять та увагу. Недаремно в народних казках багато повторів.

Мультфільми-казки доцільні й у вихованні старших дітей, у яких простежуються гіперактивність, нестійкість уваги, нецілеспрямованість, імпульсивність тощо [2]. Щоб подолати наявні емоційні проблеми дітей, потрібні складніші мультфільми (наприклад, екранізовані літературні казки про Буратіно, Чиполіно, Карлсона, народні казки з Бабою-Ягою і Змієм Гориневичем тощо).

Проте, їх просто недостатньо прочитати або переглянути дітям - їх треба обов'язково програвати. При цьому дитина має «спробувати» себе в різних ролях: побути й Іванком, і Бабою-Ягою. Подумки, граючи роль Баби-Яги, вона вже не так і боїтиметься останньої, бо та стане їй зрозумілішою.

Можна запропонувати дітям малювати казкових героїв у різних ситуаціях, при цьому «проговорювати» їхній вираз обличчя, позу, тобто, коментувати все те, що відбувається на екрані [1].

Можна добирати мультфільми-казки для показу під час концертної програми.

Сучасна дослідниця О. Васильєва зазначає, що сьогодні надзвичайно ефективним як у моральному, так і в інтелектуальному розвитку дітей є використання відповідних мультиплікаційних та розвивальних фільмів. Вона переконливо доводить, що звичайні заняття у школі вже не актуальні, елемент новизни давно зник. Такі традиційні заняття не можуть дати вихованцям тривалого інтелектуального навантаження[3].

Щоб навчання було цікавим, потрібні заняття нового типу - заняття, які моделюють творчий процес і створюють належний мікроклімат, забезпечуючи можливості для розвитку інтелекту. До них належить використання розвивальних фільмів і мультфільмів.

Перегляд відповідних передач сприяє інтелектуальному розвитку дитини, бо на екрані «оживають» її фантазії, герої книжок і казок, предмети навколишнього світу, цифри і літери. У цьому й полягає одне з найважливіших завдань шкільного виховання – розвивальне.

Такі заняття з перегляду мультфільмів у школі передбачають велику варіативність і розмаїття комбінацій засобів педагогічного впливу:

- кожне заняття є комплексом завдань, які діти виконують під час перегляду фільму;
- завдання дають дитині в різній формі, з різних видів діяльності, з використанням іграшок, наочності, дидактичного матеріалу і ознайомлюють дитину з різними способами передачі інформації;
- завдання можуть містити різний діапазон труднощів, тому можуть довго підтримувати інтерес дитини;
- завдання постає перед дитиною не в абстрактній формі, а у формі гри, допомоги казковим героям, тобто у вигляді реальних, відчутних дій, які опираються на емоції малюка;
- більшість мультфільмів і фільмів не вичерпуються запропонованими завданнями, а дають змогу дітям, педагогам і батькам виявити творчість, складаючи нові варіанти завдань і розвитку сюжету [1].

Висновки. Науковці (Гундарєва І., Васильєва О.) зазначають основні психологічні чинники ефективного впливу мультфільмів на розвиток моральної поведінки молодших школярів:

- а) підготовленість вчителів до моделювання сюжетів мультфільмів, які найбільше впливають на розвиток моральних якостей учнів;
- б) підготовленість педагогів і дітей до ігрової діяльності;

- в) позитивний психологічний клімат виховного процесу;
- г) використання у грі та бесідах із школярами психомистецьких ситуацій із вбудованими відеосюжетами[3].

Підсумовуючи, ще раз зазначимо, що мультиплікація – це не лише важливий вид мистецтва, а й ефективний розвивальний виховний засіб, який дає змогу набагато цікавіше розв'язувати різні освітні завдання у роботі з дітьми. Тому перелік мультфільмів для дітей різного віку має бути ретельно відсортованим, внесеним до сучасних програм сучасної школи та керованим вчителем-вихователем.

Література

- 1.Абраменкова У., Богатирьова А. Діти й телевізійний екран // *Початкова школа*. 2006. № 6. С. 28– 31.
- 2.Аромаштам М. Діти дивляться мультфільми: психолого-педагогічні нотатки. Практика «виробництва мультфільмів дитячого садка. Москва: Чисті ставки. 2006. 32 с.
- 3.Васильєва О. Використання мультиплікаційних і розвивальних фільмів у роботі з дітьми. *Дитячий садок*. 2013. № 6. С. 1– 7.
- 4.Гундарева І. Про наслідки сприйняття телевізійної інформації // *Воспитание в школе*. 2005. № 9. С.45– 54.
- 5.Кіндрат І. Р. Вплив сучасного медіапростору на формування світоглядних уявлень дитини дошкільного віку // *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2013. № 13. Ч. 3. С. 94– 101.
- 6.Руденя О. М. Мультфільми і діти // *Соціальний педагог*. 2011. № 1 (49). С. 46– 49.